

Päihteiden käytön puheeksiotto

Mikkeli 18.8.09

Päihdetyön aluekehittäjä, sairaanhoitaja
Anne Kejonen
Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Kulutus ja kuolleisuus kasvanut huimasti 2000-luvulla

- 2003-2004 : Alkoholin kulutus kasvoi 10 % ja kuolleisuus 20%. Kulutus vakiintui 2004-2005 tälle tasolle.
- Juomme n. 10,5 litraa absoluuttista alkoholia vuodessa. Tekee reilu 50 koskenkorva pulloa vuodessa eli n. 1/ viikko.
- Kuolleisuus on luotettava väestön hyvinvoinnin mittari ja edustaa ”jäävuoren huippua”: Alkoholikuolleisuuden perusteella päihdetilanteesta voi tehdä johtopäätöksiä alueellisesti, seudullisesti ja paikallisesti kehityssuunnasta.
- Kehityssuuntia on mahdollista seurata mm. Menetetyt elinvuodet –indeksillä: 2000-luvulla kehitys on päihdehaittojen suhteen ollut negatiivista.

Työikäisten yleisimmät kuolemansyyt Suomessa 2006

miehet _____ kuolleita

naiset _____ kuolleita

1. **alkoholisyyt** **1300**

2. sepelvaltimotauti 1244

3. tapaturmat 997

4. itsemurhat 663

1. **alkoholisyyt** **354**

2. rintasyöpä 353

3. tapaturmat 230

4. itsemurhat 206

www.tilastokeskus.fi

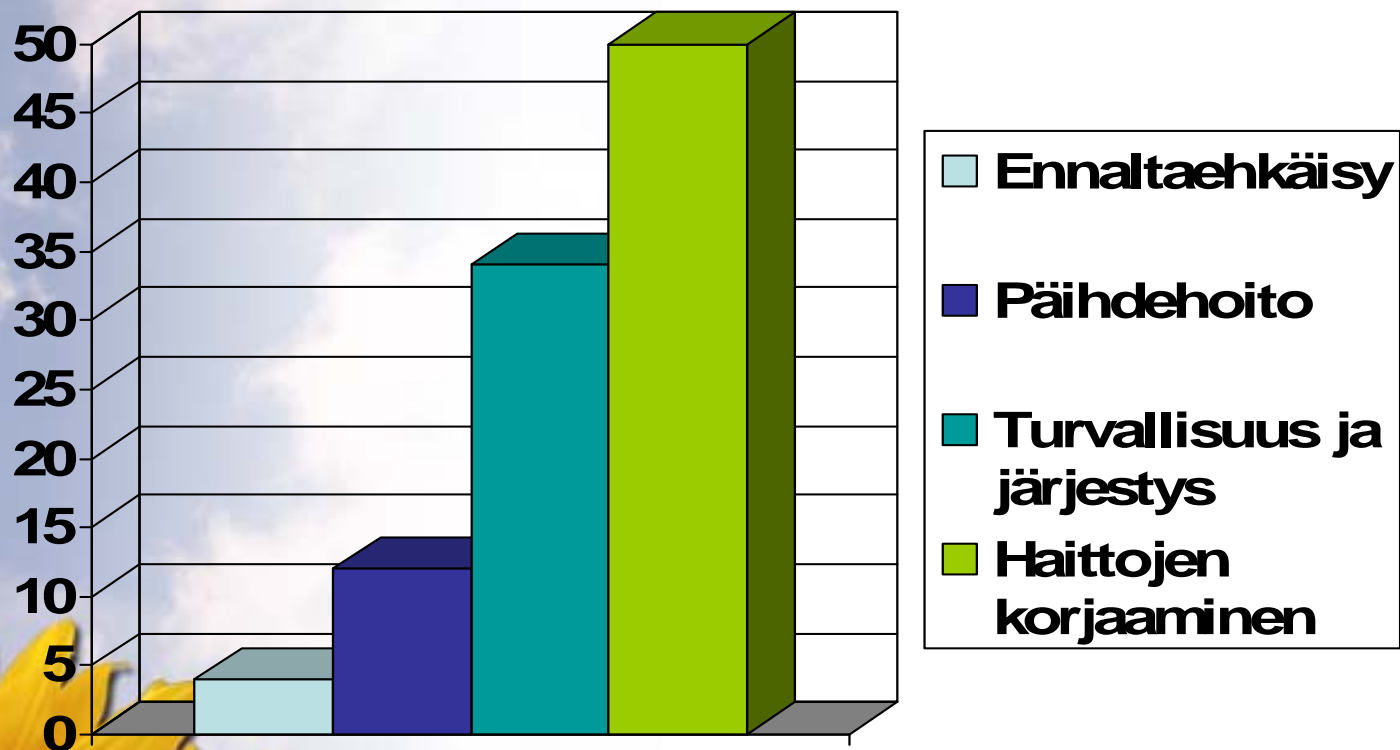
Mitä maksaa?

Alkoholin välittömät kustannukset yhteensä **933 miljoonaa** euroa vuonna 2003. Välittömiä kustannuksia aiheutuu esim. järjestyksen pidosta, sosiaali- j terveyskuluista, vankeinhoidosta sekä oikeuslaitoksen toiminnasta. (Alkoholihaittojen yhteiskunnalliset kustannukset Suomessa 2003, Stakesin raportteja 10/2006). Tämä tekee noin 180 euroa /capita. Paljonko se on omassa kunnassasi?

Lisäksi alkoholista aiheutuu välillisiä kustannuksia n. 4 miljardia euroa / vuosi.

Maksajina: Kunnat 30%, valtio 30% ja yksityinen sektori (eläkkeet) 40%.

Lisää tilastoja

Paljonko voitaisiin säästää jos panostettaisiin ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen?
Hoitoa myös tarvitaan.

Alkoholihaittojen tehokkain ehkäisy

- Alkoholiverotus ja hintapolitiikka +++
- Lupakäytännöt +++
- Mini-interventio ++

Puheeksioton ja mini-intervention yleisyydestä

- Päihteiden käytön puheeksiotto on jokaisen sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön asiakastyötä tekevän velvollisuus
- Kokemuksia puheeksioton ja mini-intervention yleisyydestä:
  - Työterveyshuolto ottaa jossain määrin puheeksi
  - Vastaanotto (ei päivystys) jossain määrin
  - ESH: Heikosti

Sosiaalitoimi: Liian myöhään

Suosittelavaa lukemista

- Järki, ideologia ja tunteet: Sosiaalityöntekijöiden asennoituminen alkoholinkäytön puheeksiottoon ja käyttöön liittyvään neuvontaan. (Elina Renko, 2008)
- Alkoholinkäytön puheeksiotto sosiaaalialalla. Helsingin sosiaaliviraston oppaita ja työkirjoja. 2007: 4
- Alkoholit ja perusterveydenhuolto. Riskikulutuksen varhainen tunnistaminen ja mini-interventio –hoitosuosituksen yhteenvedo

Puheeksioton ja mini-intervention tueksi materiaalia

- 10 henkilökohtaista kysymystä alkoholinkäytöstä (AUDIT)
- Alkoholin riskikäytön tunnistaminen ja mini-interventio - neuvontakortti
- Otetaan selvää! Ikääntyminen, alkoholi ja lääkkeet
- Tiedätkö, paljonko juot?
- Juomanlaskijan opas
- Alkoholi - suurkulutuksen riskit -kortti
- Vähennä vähäsen. Opas alkoholinkäytön vähentäjälle
- Sormikortti

Nämä kaikki maksuttomia ja voi tilata

www.alkoholiohjelma.fi

Lisäksi seuraavia kannattaa hyödyntää

- Apukortti (alkoholin käytön puheeksiotto -kortti hoitotyöhön) A-klinikka, Virrat puroiksi hanke
- S- Apukortti (alkoholin käytön puheeksiottokortti sosiaalityöhön) A-klinikka, Virrat puroiksi hanke>> Tämä maksullinen (2€)
- Alkoholiongelmaisen käypähoitosuositus (www.kaypahoito.fi)
- Alkoholin riskikäyttäjien mini-interventio työterveyshuollossa
- Nuorten päihdemittari, ADSUME (Marjatta Pirskanen)